

Internet on elokuvan ystävän aarreaitta, jonka todellisia helmiä ovat pienten elokuvaryhmien teokset. Ihmiskunnan Ainoa Toivo on laadukkaita lyhytelokuvia tekevien nuorten joukko, jonka filmejä kuka tahansa voi ihailia verkon välityksellä.

Elävä kuva
valloittaa
verkon

Ihmiskunnan Ainoa Toivo

MAIJA HAAVISTO

Elokuvassa on hohtoa. Kukapa ei olisi joskus halunnut tarttua kameraan tai päästä huu- tamaan ”kohtaus kolme, ensimmäinen otto”. Monien silmissä amatöörien tekemä, pienellä budjetilla tehty lyhytelokuva saa heti aikaan negatiivisen mielikuvan. Niissä- hän käsivaralla kuvattu, sumea kuva yhdistyy kö- köön ja mukahauskaan juoneen ja muovipyssyillä ammuttavat ihmiset kaatuvat ja sitten kuuluu pam.

Amatöörivoimin syntyy kuitenkin myös laaduk- kaita, huolella tehtyjä lyhytfilmejä, joissa on taiteel- lista näkemystä ja teknistä osaamista. Tällaisia filme- jä tekee elokuvaryhmä Ihmiskunnan Ainoa Toivo.

Kesällä 1999 perustettu IAT koostuu kourallisesta parikymppisistä ja hieman sitä nuorempia harrastajia. Elokuvia tehdään tosissaan, muttei ryppyotsaisesti.

Takana on kymmenkunta lyhytelokuvaa, kokeellinen musiikkivideo sekä yksi puolituntinen produktio.

Mainetta on ehtinyt jo kertyä. IAT:n elokuvat ovat voittaneet useampia palkintoja lyhytelokuvakilpai- luissa. Hyppy sijoittui ensimmäiseksi yhteispohjois- maisilla Visions of light 2000 -elokuva festivaaleilla Norjassa ja Sokeri voitti sekin sarjansa ensimmäisen palkinnon Rovaniemen Fast Forward -videokilpailus- sa. Ostoskanavaa parodisoiva Nosehelper tuli kol- mannelle sijalle Assembly ’99:n Wild-compossa, tosin se tehtiin nimellä ”Pojat Naukkarisen”.

IAT:n tuotantoa on ollut näkyvillä jopa valkokan- kaalla Linja-autoaseman vieressä. Se olikin aika sopi- va paikka ryhmän elokuville, sillä niistä useassa käsi- tellään busseja. Humoristisessa Elokuvissa-pätkässä soi Pekka Ruuskan musiikki ja hieman kömpelö nuo-

rimies Vesa yrittää iskeä bussissa bongaaamansa sö- pön tytön. Myös Matkaseura-elokuvassa kaksi tunte- matonta kohtaa linja-autossa.

Pienikin voi päästä pitkälle. Jos tekee jotain, kan- nattaa tehdä se kunnolla. Yksin ei ole pakko tehdä kaikkea. IAT:lla on ohjaaja, kuvaaja, muusikko, äänit- täjä, valomies sekä kuvaussihteeri. Näyttelijät ovat yleensä ryhmän ulkopuolisia ja vaikka muutamat vi- lahtavatkin useammassa elokuvassa, uskottavuutta tuo se, ettei näyttelijäporukka ole aina sama.

Ihmiskunnalla on toivoa

Ihmiskunnan Ainoa Toivo viettää aikaa mieluiten Sa- nomatalon kahvilassa, mutta ryhmän indie-hengen takia valitsimme haastattelupaikaksi underground-

Digitaalisessa muodossa olevan elokuvan voi leikata tietokoneella.

dimman paikan, kahvila Taikalam-pun Helsingin Kalliosta. Paikalle saapuu ryhmän omien sanojen mukaan "kaksi lumimiestä ja yksi lumimainen". Ulkona on pyryttänyt oikein reippaasti, vaikka onkin jo maaliskuun loppu.. Kaakaon ja korvapuustien ääressä Ismo Kiesiläisen, Liisa Lehmuston ja Lauri Rädyn haastattelu muuttuu enemmänkin leppoisaksi keskusteluhetkeksi.

Miksi aloitte tehdä elokuvia, ja miten porukka on muodostunut?

Ismo: "En osaa kirjoittaa enkä piirtää. Elokuvissa ei tarvitse jäljitellä mitään vaan voi itse luoda tilanteita. Enkä minä osaa laulaa-kaan."

Liisa: "Paitsi gregoriaanista kirkkolaulua."

Lauri: "Minä tavallaan teen IAT:ssa sen raskaamman, konkreettisen työn, Ismo kirjoittaa ja visioi, minä konkretisoin, vaikka ollaanhan me selkeästi tiimi."

Ismo: "Verrattuna piirtämiseen tai laulamiseen, tässä ei yritetä vangita tilannetta vaan lavastetaan sellainen."

Liisa: "Elokuvien tekemisessä ei rajoita mikään."

Miksi niin mahtipontinen nimi?

Lauri: "Se on Tompan keksimä."

Ismo: "Se syntyi tehdessä Metsä ei vastaa -elokuva. Muita ehdokkaita olivat esimerkiksi Toinen takapuoli ja Lemmen seitsemäs taivas."

Liisa: "Lähti siitä, että ihmiskunnan ainoa toivo on taiteessa."

Ismo: "Ja tällaisia porukoita ei paljoa ole. Tietenkin se viittaa myös siihen, että me olemme se ihmiskunnan ainoa toivo."

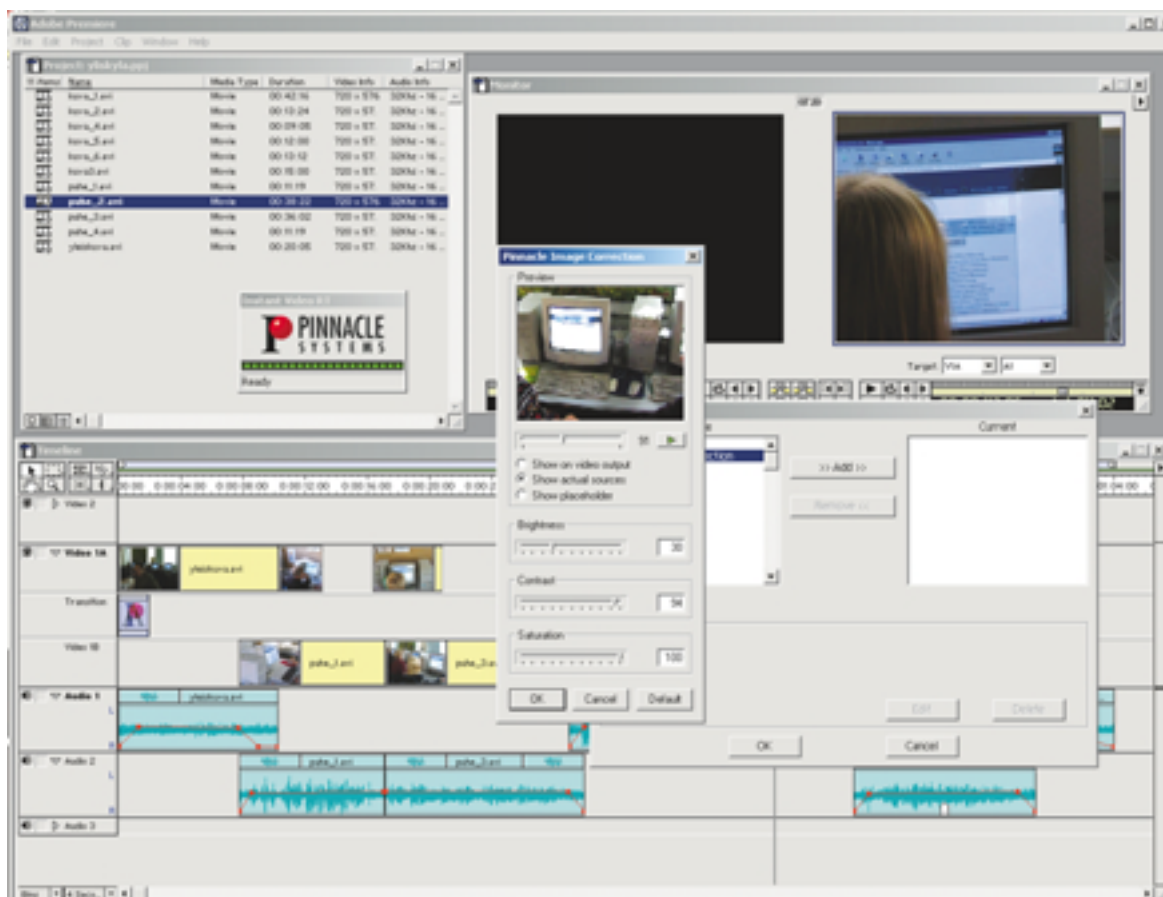
Mikä erottaa IAT:n muista nuorista elokuvantekijöistä?

Liisa: "Me ollaan parempia. Ja se on myös sellainen genreaasia."

Ismo: "Sen verran mitä minä tiedän, monet tekevät elokuvia sellaisella periaatteella, että "tää näyttää hauskalta" ja nautetaan räkäisesti päälle."

Liisa: "Kun on resursseja, on kameroita, miksei tekisi kunnolla?"

Ismo: "Ja kun miettii motiiveja, joidenkin mielestä me ollaan tekotaiteellista paskaa, joidenkin mielestä splatter on taas pelkästään paskaa. Me emme mieti mistä ihmiset tykkäävät, meillä on erilainen lähestymistapa. Splatteria on niin paljon, ettei sitä kannata tehdä."

Lauri: "IAT:n pointti on, ettei keksitä pyörää uudelleen, vaan luodaan uutta."

Ismo: "Lähdetään liikkeelle ajatuksesta, ei genrestä."

Lauri kysyy Ismolta: Pystyisitkö tekemään toimintaleffan?

Ismo: "Ei, en pysty ollenkaan hahmottamaan."

Elokuvista

Haastattelun aikoihin Ihmiskunnan Ainoa Toivon uusin elokuva on nimeltään Uudenvuodenaatto.

Liisa: "Se on IAT:n teknisesti paras elokuva tähän mennessä, huolella tehty ja siinä on paljon asiaa. Käsikirjoitus oli todella hankala ja sen kanssa painiskel-

H Y P P Y

Teemaltaan Hyppy-lyhytelokuva on perinteistä IATia. Poika on korviaan myöten rakastunut kauniiseen vaaleatukkaiseen Leenaan, joka ei kuitenkaan ole huomaavinaanakaan häntä. Pojalla on hieno suunnitelma, jolla hän aikoo tehdä vaikutuksen tyttöön. Ei kukaan nainen voi vastustaa haavoittunutta sankaria, ei edes pulkkamäessä. Teko vaatii kovasti rohkeutta, mutta mitäpä mies ei kauniin naisen eteen tekisi. Kaikki ei vaan menekään ihan suunnitelman mukaan, mutta ainakin Leena vaikuttuu.

Hyppyä voisi syyttää naiviudesta ja tarina onkin ehkä perinteinen, mutta yllättävä loppu ei ole totutuimman kaavan mukainen. Hienointa elokuvassa on silti kuvaus, vaikuttavan hitaat ilmalennot ja epätoollinen leijuminen kaupungin yllä. Yhdessä ne luovat utuisen ja hie-man kaukaisen tunnelman. Ehkä siinä on myös jotain haikeman liikuttavaa, mihin kaikkien mies joutuukaan – tai pääseekään – tavoitellessaan taivaita.

tiin paljon, mutta valmiina elokuva toimii hyvin, suureksi osaksi pääosaa loistavasti näyttelleen Annin ansiosta."

Ismo: "Viimevuotisissa elokuviissa oli ollut teemana ihastusmaailma. Se aihe tuntui jo läpikolnutulta ja palautteenkin mukaan ihmiset halusivat jotain uutta. Uudenvuodenaatto on ihan erilainen kuin muut IAT:n elokuvat."

Liisa: "Sanni sanoi, että kuvat ovat (visuaalisesti) värikkäitä, toisin kuin IAT:lla ennen. Käsikirjoituksessa ja muussa näkyy oppiminen, sen prosessi. Käsikirjoitus muotoutui kuvausten aikana paljon, mikä oli sekä positiivi-

nen, että negatiivinen asia. Uudenvuodenaattoa on kritisoitu siitä, että se on tehty monta kertaa aiemmin, mutta me tehtiin se hyvin."

Mikä on omasta mielestänne paras tekemänne elokuva?

Ismo: "Tuo ei ole mielekäs kysymys. Jos lähtee teknisestä näkökulmasta, käyrä kulkee ylöspäin ja elokuvat ovat parantuneet koko ajan. Se ei ole kuitenkaan mielekäs tapa verrata. Splatterin idea on efekteissä, mutta yleisesti elokuvaa pitäisi enemmänkin arvostella sen perusteella, välittykö alkuperäinen visio katsojalle. Tekijöinä eivät ole tekniikan ammattilaiset ja siksi ei ole hedelmällistä vertailla vain teknistä puolta. Jos kuitenkin pitäisi sanoa, niin Sokeri ja Uudenvuodenaatto. Toisaalta esimerkiksi Ensimmäinen on kerronnallisesti yllättävän hyvä."

Liisa: "Ne ovat niin erilaisia, vaikka Ensimmäinen verrattuna Enkelisiin. Enkeli on monien mielestä katsomisen arvoinen."

Lauri: "Minä pidän Enkelistä."

Liisa: "Se on tiivis, toimiva ja omalaatuinen."

Aiotteko vielä joskus tehdä pitkän elokuvan?

Ismo: "Lyhytelokuva on hieno juttu ja se on ihan liian vähän esillä."

Liisa: "Sitä pidetään liian taiteellisena."

Ismo: "Televisiossa ei voi oikein näyttää lyhytelokuvia, mutta netissä voi todella hyvin. Raja lyhyen ja pitkän elokuvan välillä on tosin keinotekoinen eikä mielekäs."

Liisa: "IAT voisi tehdä pienoiselokuvan eli vähän alle tunnin mittaisen."

Ismo: "Ei ole resursseja, etenkin aikaa, tehdä pitkää elokuvaa. Mieluummin teemme hyvän lyhyen kuin huonon pitkän. Pitkä elokuva on enemmänkin teatteria. On kuin kysyisi runoilijalta, aiotko joskus kirjoittaa romaanin."

Imuroivatko ihmiset elokuvianne? Saatteko niistä paljon palautetta?

Ismo: "Ei pystytäkään laskemaan kuinka moni niitä imuroi."

Lauri: "Ei ole tärkeää kytätä määriä."

Ismo: "Sivuilla on paljon kävijöitä jotka käyvät uudestaankin, joten kai ne elokuvia katselevat."

Liisa: "Kun käyttötaito ja laajakaistayhteydet lisääntyvät, katsojamäärät kasvavat."

Ismo: "Palautetta tulee ihan liian vähän. Työn ym-

www.mystinenportaali.com/iat

→ Ihmiskunnan Ainoan Toivon tyylikkää ja sisältörikkaat sivut.

www.clayduckstudios.com

→ ClayDuck Studios tekee scifileffoja.

www.ee.oulu.fi/~jedi/acid/

→ Acid Cinemalla on harrastajaporukaksi laaja filmografia.

starwreck.peliportti.net

→ StarWreck -elokuvat parodioivat laadukkaasti Star Trekkiä.

Lauri Rätty, Ismo Kiesiläinen ja Liisa Lehmusto kuuluvat Ihmiskunnan Ainoaan Toivoon.

Rehellisesti täytyy sanoa, että juttu alkoi kun hankin halvan videokortin tietokoneeseeni. Niin ei saisi olla, mutta kyllä se on aika paljon ollut tekniikasta kiinni.

märtämisen kannalta palaute on tärkeää, se antaa etäisyyttä.”

Lauri: ”Tosin luovan taiteen tekemisessä pitää alusta lähtien tehdä itselleen eikä muille.”

Tekniikan ihmeitä

Tekisittekö elokuvia jos niille ei olisi sellaista levityskanavaa kuin Internet? Olisiko IAT:ia ilman nykytekniikkaa?

Ismo: ”Hyvä kysymys. Rehellisesti täytyy sanoa, että juttu alkoi kun hankin halvan videokortin tietokoneeseeni. Niin ei saisi olla, mutta kyllä se on aika paljon ollut tekniikasta kiinni. On niin laiska, että jos te-

keminen olisi kovin vaivalloista, ehkä tekisi jotain muuta.”

Lauri: ”En minä tiennyt videokuvaamisesta mitään kun aloimme tehdä elokuvaa Metsä ei vastaa. Tekniikka kiehtoo, digitaalinen formaatti kun useimmat tekee VHS:lla.”

Ismo: ”Kipinä ei välttämättä lähtisi ellei olisi kykyä toteuttaa.”

Liisa: ”Tekniikka ei ole se mahdollistava asia, mutta se edesauttaa.”

Ismo: ”Mahdollisuus editoida kotona innostaa kokeilemaan ihan eri tavalla, kun aikaa on tarpeeksi. Alusta asti oli selvää, että koska tehdään tietokoneella, niin laitetaan nettiin.”

Lauri: ”Videoharrastelijoiden toinen tuleminen, kuten VHS 80-luvulla, mutta paljon mullistavampi.”

Liisa: ”Vähän sama juttu kuin konemuusikoilla, jotka ovat löytäneet netin.”

Lauri: ”Aina nousee seasta Jaakko Salovaaroja ja Darudeja.”

Miksi ette juurikaan hyödynnä erikoisefektejä, kun sellaisia kuitenkin olisi käytettävissä?

Ismo: ”Me ei olla tarvittu. Se olisi hassua, ei Hyp-pykään tehdessä mietitty että tähän tulee lentoeffekti vaan että mitä pitää tapahtua.”

Liisa: ”Ei sillä lailla, että nyt tehdään elokuva, jossa on nämä efektit tai räjähdys. Jos me tarvitaan efekti, sellainen tehdään.”

Ismo: ”Esimerkiksi Enkelissä on kohta, jossa enkelille ilmestyy siivet. Joskus on kuvia rajattu, mutta ei niitä huomaa efekteiksi. Enkelin lento on tehty kameraa heiluttamalla.”

Lauri: ”Efektit eivät saisi näkyä, mutta se on anteeksiannettavaa.”

Ismo: ”Ei se ole pahe. Jos ei voi jotain tehdä fyysisesti kameran edessä, se toteutetaan muuten.”

Neuvoja ja vinkkejä

Voiko kenestä vain tulla elokuvantekijä?

Ismo: "Ei se ole yhden ihmisen homma, siinä on monta aluetta. Ainoa, mitä se vaatii, on into ja halu tehdä juuri sitä. Ei välttämättä osaamista, mutta näkemystä."

Liisa: "Kun tekniikka yleistyy, kuka vaan voi tehdä elokuvan."

Ismo: "Elokuvan käsite pitää määritellä uudelleen, kun kaikki voivat kuvata ja editoida."

Kuinka paljon menee aikaa yhden elokuvan tekemiseen?

Lauri: "Mehän voitaisiin tehdä vaikka kymmenessä minuutissa."

Ismo: "Eniten aikaa vievä prosessi on keksiä tarpeeksi hyvä idea. Se voi viedä vaikka kymmenen vuotta, mutta muu vie paljon vähemmän, jotkut IAT:n elokuvat on kuvattu päivässä ja editoitu kaksi päivää."

Liisa: "Ensimmäistä kuvattiin kaksi täyttä viikonloppua."

Ismo: "Eniten aikaa vei kuvauspaikkojen järjestely. Pisin projekti vei puoli vuotta, pidempi ei ole enää mielekästä. Ei voi sanoa kauanko aikaa menee, aina sitä on liian vähän."

Mitä vinkkejä antaisitte aloitteleville elokuvantekijöille?

Liisa: "Hyvä meininki."

Ismo: "Tekee vaan kaikkea, itsesensuuri syntyy kyllä vähitellen itsestään. Ihan hyvä vinkki on se, että jos jokin on jo tehty eikä ole siihen mitään lisättävää, älä tee sitä uusiksi. Motivaatiokin säilyy siten."

Liisa: "Ehkä se, että ei lähde tekemään jotain sen takia että saa käyttää jotain kameran ominaisuutta tai uutta polkupyörää."

Ismo: "Mitä kömpelömmältä näyttää, sitä parempi. Ja kaupallista musiikkia ei kannata käyttää, se vie huomion muulta. Ihmiset muistavat vain, että siinä videossa soi Madonna."

IAT:ia edeltävässä Ismon lyhytelokuvassa Hermostuminen tietokonekäyttö vie päähenkilöltä kokonaan järjen ja hän päätyy vatsalleen lumihankeen. Perustuuko Hermostuminen tositahtumiin?

Ismo: "Se oli pohjimmitaan erään Hervannassa asuvan nörtin idea, joten tätä pitäisi kysyä häneltä. Kyllä se voisi olla tositarina."

Lauri: "Kyllä tässä on hammasta kiristetty monen asian takia."

Ismo: "Me hyödynnämme tekniikan mahdollisuudet, mutta se ei kahlitse meidän tuotantoamme. Se on välttämättömyys, tosin mukava sellainen."

Liisa: "Niin kuin naiset."

Ismo yrittää saada toimittajan kirjoittamaan, että Lauri lisää "ja niin kuin marsut", mutta toimittaja ja Lauri kieltäytyvät. Ihmiskunnan Ainoa Toivo poistuu takaisin lumimyräkkään jättäen naiskuoron laulamaan kreikkalaisia lauluja Taikalamppuun. 📺

TARPEELLISTA TEKNIKKAA

Toisin kuin moneen taiteenlajiin, videokuvaukseen tarvitsee taidon ja harjoituksen lisäksi myös tekniset välineet, mielellään mahdollisimman hyvät sellaiset.

Suurin este monelle pikku Spielbergille on ollut editointivälineiden puute. Videokameran tai -nauhurin leikkaustoiminnolla ei pitkälle pötkitä. Kotitietokoneiden teho on kuitenkin viime aikoina kasvanut tarpeeksi suureksi, jotta niitä voi käyttää editoimiseen.

Halvimmillaan noin tuhannella markalla saa analogisen videokortin, jolla VHS-videokameran signaali siirtyy tietokoneelle. Jos ennestään omistaa tv-kortin, sellaistaakin pystyy käyttämään, mutta kuvanlaatu on yleensä heikompi.

Jos vain suinkin on viisi tonnia rahaa tai enemmän, kannattaa sijoittaa digitaalivideokameraan. Sillä on vain hyviä puolia verrattaessa VHS- tai S-VHS-kameraan. Kun kuva on koko ajan bittimuodossa, sen laatu ei heikkene katsoamisesta, siirtämisestä tai käsittelemisestä. Toki valmiin tuotoksen voi siirtää myös tavalliselle videonauhalle.

Digitaalivideon siirtäminen tietokoneelle edellyttää FireWire-liitäntää koneesta. Useimmiten sellaista ei ole valmiiksi, mutta FireWire-kortin voi saada jopa alle 500 markalla. Kortti, joka osaa käsitellä sekä analogista että digitaalista signaalia, maksaa sitten jo useita tuhansia, mutta siihen hintaan saa muitakin lisäominaisuuksia.

Editointiin tarvitaan tietenkin ohjelma, ja usein sellainen tulee videokortin mukana. Adobe Premiere on ehkä kaikkein suosituin. Konetehoa leikkaamiseen ei kovin paljoa tarvitse, mutta muistia on hyvä olla parisataa megatavua. Myös kovalevyn nopeudella on vaikutusta.

Ellei ole heti valmis panostamaan nelin- tai viisinumeroista summaa harrastukseen, toki huonomminkin koneella pääsee alkuun ja voi kokeilla onko tämä se "mun juttu". Tekniikka itsessään ei tee kenestäkään mestaria.

Heti ei kannata heittäytyä liian kunnianhimoiseksi ja ensimmäiseksi projektikseen tehdä pitkää elokuvaa. Vaikka et haluaisi säästää aikaa etkä vai- vaa, säästä edes leffaasi katsomaan joutuvia perheenjäseniä. Lyhytelokuvat eivät ole valtavirtaa, mutta nettilevitykseen ne sopivat aivan eri lailla kuin pidemmät pätkät. On vain taidosta kiinni, kuinka hyvin saa mahdutettua haluamansa tarinan tai vision viiteen - kymmeneen minuuttiin.

Kunokuva on valmis, voidaan alkaa miettiä sen siirtämistä verkkoon. Jos itsellä on todella hidas yhteys, kannattaa kenties polttaa filmi ensin CD:lle ja sitten lähettää verkkopalvelimelle kaverin kaapelimodeemilla.

Palvelimeksi ei kelpaa mikä tahansa ilmaispalvelu, sillä tilaa pitää löytyä useita kymmeniä, ellei

satoja megatavuja. Useimmat ilmaiset palvelut myös sijaitsevat ulkomailla ja ovat muutenkin tahmaisia, ja olisihan toki suotavaa, jos edes kiinteän yhteyden omistajat voisivat imuroida videoita mahdollisimman nopeasti.

Pakkaamaton video vie aivan liikaa tilaa, jotta se soveltuisi nettikäyttöön. Kolme suosituinta videoiden pakkausformaattia ovat MPEG-2, RealVideo ja DivX. Viiden minuutin leffan saa helposti RealVideoa kutistettua vain muutaman megatavun kokoiseksi, jolloin sitä ei välttämättä tarvitse imuroida, vaan sitä voi katsoa sitä mukaa kun tiedosto siirtyy koneelle. Laatu ei tietenkään ole paras mahdollinen, mutta aivan katsottava se on, ja RealVideo on modeemikatsojille ehdottomastiärkevin vaihtoehto.

MPEG on hyvin suosittu formaatti, jota voi katsoa lukuisilla eri ohjelmilla. Mitä tehokkaampi pakkaus, sitä pienempi tiedosto. Hidasliikkeisessä elokuvassa tiivis pakkaus häiritsee paljon vähemmän kuin action-leffassa, sillä nopea liike puuroutuu helposti mosaiikkimaiseksi pikselimössöksi. Yleensä MPEG-tiedostot ovat kuitenkin useita kertoja RealVideo-pakattuja suurempia.

DivX on MPEG-4 -standardin johdannainen ja se pakkaa videota jopa puolet pienempään tilaan kuin kakkostason MPEG. Hintana on tosin se, että koneen pitää olla reilusti tehokkaampi voidakseen purkaa dataa tarpeeksi nopeasti. Ääni on pakattu MP3-muotoon, toisin kuin vanhemmissa MPEG-versioissa.

Windowsissa DivX:ää ja MPEG:iä katsellaan esimerkiksi MediaPlayerilla ja .rm-päätteisiä RealVideo-tiedostoja RealPlayerilla. Kaikkia formaatteja voi katsoa koko ruudun kokoisena, mutta silloin pakkauksen virheet näkyvät herkemmin, ja hitaamalla koneella kuva saattaa pätkiä. Videoiden enkoodaaminen eli pakkaaminen tosin vasta viekin tehoja, eikä se valmistu yhden kahvitunnin aikana. 📺